

Sygn. akt II Ca 93/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Łuchtaj
Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra

Sędzia Sądu Rejonowego Joanna Misztal-Konecka (delegowana)

Protokolant Sekretarz sądowy Małgorzata Siuda

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2016 roku w Lublinie, na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko M. J.

o zapłatę kwoty 6850,90 zł z odsetkami ustawowymi od kwoty 5415,71 zł od

dnia 16 lipca 2014 roku do dnia zapłaty

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Chełmie z dnia 21

października 2015 roku, w sprawie I C 1810/14

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie I w ten sposób, że zasądza od M. J. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 6850,90 zł (sześć tysięcy osiemset pięćdziesiąt złotych dziewięćdziesiąt groszy) z odsetkami ustawowymi od kwoty 5415,71 zł (pięć tysięcy czterysta piętnaście złotych siedemdziesiąt jeden groszy) od dnia 16 lipca 2014 roku do dnia 31

grudnia 2015 roku i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

b) w punkcie II w ten sposób, że zasądza od M. J. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 1246,78 zł (tysiąc dwieście czterdzieści sześć złotych siedemdziesiąt osiem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od M. J. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 943 zł (dziewięćset czterdzieści trzy złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Dariusz Iskra Ewa Łuchtaj Joanna Misztal-Konecka

Sygn. akt II Ca 93/16

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie w dniu 16 lipca 2014 roku w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód – (...) Spółka Akcyjna wniósł o zasądzenie od pozwanych – M. J. i M. B. kwoty 6850,90 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, dochodzi od pozwanych, którzy pełnią funkcję członków zarządu bądź likwidatorów (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (KRS (...)), należności z tytułu usług telekomunikacyjnych świadczonych

na rzecz Spółki przez (...) Spółkę Akcyjną (dawniej (...) Spółkę Akcyjną) na podstawie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, którą to wierzytelność powód nabył od operatora w drodze umowy o przelew wierzytelności.

Powód wskazał, że przedmiotowa należność wobec Spółki została zasądzona na rzecz powoda nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie w sprawie VI Nc-e (...). Powyższemu nakazowi zapłaty Sąd ten nadał klauzulę wykonalności. W powyższym postępowaniu powód dochodził od Spółki nieuregulowanych należności wynikających z dokumentów wystawionych przez operatora na rzecz Spółki, których dokładne zestawienie znajduje się w załączniku do umowy o przelew wierzytelności, zawartej między operatorem a powodem oraz w uzasadnieniu pozwu wniesionego przez powoda przeciwko Spółce.

Powód wskazał, że jak wynika z analizy dokumentów rejestrowych Spółki, należności dochodzone w niniejszej sprawie powstały wówczas, kiedy pozwani pełnili funkcję członków zarządu bądź likwidatorów Spółki. Egzekucja prowadzona przeciwko Spółce okazała się bezskuteczna.

*

W dniu 6 sierpnia 2014 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, którym w całości uwzględnił powództwo (k. 5v).

*

Od nakazu zapłaty z dnia 6 sierpnia 2014 roku sprzeciw wniósł pozwany M. J., reprezentowany przez pełnomocnika. Pozwany wniósł o oddalenie powództwa „jako bezzasadnego oraz pozbawionego podstawy prawnej, a nadto przedawnionego” oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego według norm przepisanych (k. 7-7v).

*

Wyrokiem z dnia 21 października 2015 roku Sąd Rejonowy w Chełmie:

I. oddalił powództwo w stosunku do M. J.;

II. zasądził od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz M. J. kwotę 1217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (k. 131).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że (...) Spółka Akcyjna wносиła o zasądzenie od pozwanych M. J. i M. B. kwoty 6850,90 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu w kwocie 1320,78 zł, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 1200 zł, oraz innych poniesionych kosztów.

Sąd ustalił, że powód dochodził od pozwanych, którzy pełnili funkcję członków zarządu bądź likwidatorów (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (KRS (...)), należności z tytułu usług telekomunikacyjnych świadczonych na rzecz Spółki przez (...) Spółkę Akcyjną (dawniej (...) Spółka Akcyjna), zwaną dalej (...), na podstawie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, którą to wierzytelność powód nabył od Operatora w drodze umowy o przelew wierzytelności.

Sąd ustalił, że przedmiotowa należność została zasądzona na rzecz powoda nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie w sprawie VI Nc-e (...). Powyższemu nakazowi zapłaty ten Sąd nadał klauzulę wykonalności. W powyższym postępowaniu powód dochodził od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. nieuregulowanych należności wynikających z dokumentów wystawionych przez Operatora na rzecz Spółki, których dokładne zestawienie znajdowało się w załączniku do umowy o przelew wierzytelności zawartej między operatorem a powodem oraz w uzasadnieniu pozwu wniesionego przez powoda przeciwko Spółce.

Sąd wskazał, że powód wykazał, że należności dochodzone w niniejszej sprawie powstały kiedy pozwani pełnili funkcję członków zarządu bądź likwidatorów Spółki.

Sąd wskazał, że w sprawie niniejszej poza sporem pozostaje okoliczność, iż w zakresie roszczeń powoda, jako roszczeń związanych z zawartą umową, zastosowanie miał trzyletni okres przedawniania. Zatem „przedmiotowe powództwo wobec domniemanego termin wymagalności przedmiotowego roszczenia uległo przedawnieniu”.

Sąd stwierdził, że „wierzytelność powoda, jeżeli o takowej można mówić, stała się wymagalna nie w 2012 r., a znacznie wcześniej, z uwagi na fakt, że usługi telekomunikacyjne były świadczone w 2010 r., bądź wcześniej”.

Sąd wskazał, że jednocześnie powód nie wyjaśnił, dlaczego nie podjął egzekucji wierzytelności w momencie, kiedy był w stanie wyegzekwować od dłużnika całą, bądź ewentualnie część przedmiotowego zadłużenia, i czy jego zachowanie od początku nie było ukierunkowane na skierowanie egzekucji bezpośrednio od członków zarządu Spółki. Sąd wskazał, że bez wątpienia kondycja finansowa Spółki w momencie powstania zobowiązania sprzyjała podjęciu skutecznej próby egzekucji, która „celowo lub nie została przez wierzyciela zaniechana, zapewne oczekując pewnych i skutecznych jej efektów, gdy ta zostanie bezpośrednio skierowana do członków zarządu zadłużonej Spółki”.

Sąd wskazał, że powód pominął milczeniem zarówno kwestię terminu, w którym podjęta została próba wyegzekwowania od dłużnika należności pieniężnych, jak też kwestię ówczesnej wypłacalności dłużnika, nie podejmując chociażby próby wyjaśnienia, dlaczego postępowanie egzekucyjne przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wszczęte zostało w momencie jej zupełnej niewypłacalności, czego konsekwencją było umorzenie postępowania egzekucyjnego.

Sąd uznał, że członek zarządu może się uwolnić od osobistej odpowiedzialności (całym swoim majątkiem) za zobowiązania spółki także w sytuacji niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie jej upadłości. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości wierzyciel nie poniósł w związku z tym faktem szkody, bowiem w toku ewentualnego postępowania upadłościowego wierzyciel i tak nie mógłby liczyć na zaspokojenie jego wierzytelności, to jest zobowiązanie zostałoby pokryte z majątku spółki nawet wówczas, gdyby zgłoszono upadłość w przepisany terminie.

Sąd wskazał, że z taką sytuacją mamy do czynienia w toku niniejszego postępowania. Członkowie zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wobec braku jakiegokolwiek majątku Spółki umożliwiającego zarówno zainicjowanie postępowania, jak również dalsze jego prowadzenie, nie mieli faktycznej i prawnej możliwości skutecznego zainicjowania postępowania upadłościowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Okoliczności te wskazują w sposób jednoznaczny, że nawet skuteczne zainicjowanie postępowania upadłościowego nie dałoby jakiegokolwiek gwarancji wyegzekwowania od Spółki wierzytelności na rzecz powoda. Tym samym przedmiotowe zobowiązanie wobec strony powodowej nie zostałoby pokryte z majątku spółki nawet wówczas gdyby zgłoszono upadłość w przepisany terminie. Oznacza to wręcz, że zaniechanie tego zgłoszenia w związku z trudną kondycją finansową Spółki nie wyrządziło wierzycielowi szkody.

Sąd wskazał, że zgodnie z zeznaniami M. J. złożonymi na rozprawie w dniu 24 czerwca 2015 roku, przedmiotem niniejszego postępowania są zobowiązania Spółki (...), w której był w zarządzie. Dotyczą one wierzyciela – (...) Spółki Akcyjnej i były to zobowiązania za usługi telekomunikacyjne. Sąd przytoczył treść wypowiedzi M. J..

Zdaniem Sądu Rejonowego, prawdziwe są zeznania pozwanego M. J. przesłuchanego w charakterze strony, albowiem w szczególności pozostają w pełnej zgodności z przeprowadzonymi dowodami z dokumentów.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Rejonowy wskazał przepis art. 98 k.p.c.

*

Od wyroku z dnia 21 października 2015 roku apelację wniósł powód, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

„1) naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 299 § 1 ksh poprzez jego niewłaściwą wykładnię i niezastosowanie oraz uznanie, iż w niniejszej sprawie nie została spełniona przesłanka bezskuteczności egzekucji zobowiązania przeciwko spółce,

2) naruszenie przepisów postępowania w stopniu mającym wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to naruszenie art. 233 § 1 kpc w związku z przepisem prawa materialnego art. 6 kc poprzez dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, sprzeczną z zasadą swobodnej oceny dowodów co doprowadziło do nieuprawnionej tezy, że kondycja (...) SPÓŁKA Z O.O. w momencie powstania zobowiązania sprzyjała podjęciu skutecznej próby egzekucji podczas gdy członkowi zarządu nie udowodnili, że w dacie powstania zobowiązania jak również po tym okresie spółka posiadała majątek z którego Powód mógł się zaspokoić”.

Powód wniósł o:

„zmianę wyroku w całości i zasądzenie na rzecz Powoda od Pozwanego:

- kwoty 6850,90 PLN wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

- kwoty wskazanej w spisie kosztów tytułem zwrotu kosztów procesu za postępowanie przed Sądem I instancji oraz kwoty tytułem zwrotu kosztów procesu za postępowanie przed Sądem II instancji według norm przepisanych, w tym opłaty od apelacji oraz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym (...)

ewentualnie (...) o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Białogardzie do ponownego rozpoznania”2 (k. 141-143).

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda jest zasadna w całym zakresie zaskarżenia, chociaż nie wszystkie podniesione w niej zarzuty są trafne.

Na wstępie należy wskazać, że utrudnione jest określenie jakie są ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji w rozpoznawanej sprawie, gdyż uzasadnienie zaskarżonego wyroku w przeważającym zakresie, w tym także w tej części uzasadnienia, która powinna zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zawiera przedstawienie stanowisk stron i przebiegu postępowania w rozpoznawanej sprawie, a nie przedstawienie, przynajmniej wyraźne, ustaleń faktycznych w zakresie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia.

÷

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że w dniu 13 stycznia 2011 roku do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie wpłynął pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym w sprawie VI Nc-e (...), w którym powód – (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Z. wniósł o zasądzenie od pozwanego – (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. kwoty 4027,90 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 13 stycznia 2011 roku do dnia zapłaty.

Na kwotę 4027,90 zł należności głównej wskazanej w pozwie składały się:

a) należności z tytułu umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, wskazane w punktach 1-8 części wstępnej pozwu. Należności te wynosiły odpowiednio: 50 zł, 50 zł, 50 zł, 240,27 zł, 2277,01 zł, 280,17 zł, 96,73 zł, 34,76 zł. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał faktury, z których wynikają poszczególne należności cząstkowe;

b) należności z tytułu odsetek za opóźnienie wskazane w punktach 9-15 części wstępnej pozwu. Należności te wynosiły odpowiednio: 14,28 zł, 13,80 zł, 13,25 zł, 73,28 zł, 715,26 zł, 90,75 zł, 28,34 zł. Kwoty te stanowiły odsetki za opóźnienie w zapłacie kwot wskazanych odpowiednio w punktach 1-7 pozwu, za okresy opisane w uzasadnieniu pozwu (k. 37-40v).

Dochodzone opisanym pozwem wierzytelności powód nabył w drodze przelewu od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na podstawie umowy z dnia 15 maja 2009 roku (k. 35-36).

W dniu 7 lutego 2011 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym w sprawie VI Nc-e (...), którym nakazał (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. zapłacić na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Z. kwotę 4027,90 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 13 stycznia 2011 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 651,92 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (k. 33-33v).

Nakaz zapłaty z dnia 7 lutego 2011 roku nie został zaskarżony przez pozwanego i uprawomocnił się.

Postanowieniem z dnia 20 maja 2011 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie postanowił nadać klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty z dnia 7 lutego 2011 roku, stwierdzając, że nakaz ten uprawnia wierzyciela do egzekucji w całości (k. 34).

W dniu 22 marca 2012 roku do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie J. P. wpłynął wniosek egzekucyjny (...) Spółki Akcyjnej w Z. o wyegzekwowanie od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. należności objętych nakazem zapłaty z dnia 7 lutego 2011 roku, wydanym w sprawie VI Nc-e (...) (k. 47).

Na podstawie powyższego wniosku Komornik wszczął postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 807/12.

W dniu 23 marca 2012 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie J. P. wydał postanowienie w sprawie egzekucyjnej (...), którym postanowił przyznać (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Z. koszty zastępstwa adwokackiego w postępowaniu egzekucyjnym w kwocie 300 zł (k. 47).

W dniu 31 grudnia 2012 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie J. P. wydał postanowienie w sprawie egzekucyjnej (...), którym postanowił umorzyć postępowanie egzekucyjne wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji oraz ustalić koszty postępowania egzekucyjnego w kwocie 45,65 zł, wskazując, że koszty te zostały zapłacone z zaliczki złożonej przez wierzyciela (k. 46).

W czerwcu 2014 roku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Z. zwróciła się do M. J. z żądaniem zapłaty kwoty 6811,52 zł, wskazując, że egzekucja przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. okazała się bezskuteczna. Wierzyciel wskazał, że kwota 6811,52 zł obejmuje następujące pozycje:

- 1) kwotę 4027,90 zł z tytułu należności głównej zasądzonej nakazem zapłaty z dnia 7 lutego 2011 roku, wydanym przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. w sprawie VI Nc-e (...),
- 2) kwotę 651,92 zł z tytułu kosztów procesu zasądzonych w sprawie VI Nc-e (...),
- 3) kwotę 45,65 zł z tytułu kosztów postępowania egzekucyjnego prowadzonego na podstawie nakazu zapłaty z dnia 7 lutego 2011 roku,
- 4) kwotę 300 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym,
- 5) kwotę 1786,05 zł z tytułu odsetek ustawowych od kwoty należności głównej zasądzonej nakazem zapłaty z dnia 7 lutego 2011 roku za okres od dnia wniesienia pozwu w sprawie VI Nc-e (...) do dnia 10 czerwca 2014 roku (dnia sporządzenia wezwania) (k. 48).

M. J. nie odebrał z urzędu pocztowego skierowanego do niego pisma (k. 49).

M. J. był członkiem zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. w okresie, w którym powstały zobowiązania, z których wynikały wierzytelności zasądzone w sprawie VI Nc-e (...) Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie (okoliczność bezsporna).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów. Dokumentów tych strony, a w szczególności pozwany M. J., nie kwestionowały, zarówno gdy chodzi o ich autentyczność, jak i treść.

÷

W rozpoznawanej sprawie podstawą faktyczną powództwa były tego rodzaju okoliczności faktyczne, które zostały wskazane w treści przepisu art. 299 § 1 k.s.h. Przepis ten stanowi, że jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.

Odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością uregulowana w treści tego przepisu nie jest odpowiedzialnością o charakterze gwarancyjnym (za spółkę), lecz odpowiedzialnością o charakterze odszkodowawczym za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym. Taki właśnie charakter odpowiedzialności uregulowanej w art. 299 § 1 k.s.h. ukształtował się na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych³.

W rozpoznawanej sprawie powód nie dochodzi od pozwanego M. J. zapłaty wierzytelności przysługujących powodowi względem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L., ale naprawienia szkody, którą powód poniósł przez to, że egzekucja świadczeń pieniężnych zasądzonych od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. na rzecz powoda okazała się bezskuteczna i powód nie uzyskał zaspokojenia.

W uzasadnieniu wyroku SN z dnia 4 marca 2016 roku, I CSK 68/15, Sąd Najwyższy podsumował swoje orzecznictwo z prawie dwudziestu ostatnich lat i wskazał, że odpowiedzialność przewidziana w art. 299 k.s.h. ma charakter subsydiarny, powstaje bowiem dopiero wtedy, gdy egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, a ściślej – gdy jest już oczywiste, że będzie ona bezskuteczna. Wierzyciel, który nie uzyskał zaspokojenia swojej należności od spółki, nie musi dowodzić wysokości doznanej wskutek tego szkody, wystarczy, że przedłoży tytuł egzekucyjny stwierdzający zobowiązanie spółki istniejące w czasie pełnienia przez pozwanego funkcji członka zarządu i wykaże, że egzekucja wobec spółki okazuje się bezskuteczna. Odpowiedzialność związaną z bezskutecznością egzekucji określonego zobowiązania wobec spółki ponoszą przy tym osoby będące członkami jej zarządu w czasie istnienia tego zobowiązania, a ściślej – jego podstawy, bez względu na to czy zostali wpisani do rejestru. Jeżeli członek zarządu nie udowodni, że szkoda wierzyciela byłaby niższa od niewyegzekwowanego od spółki zobowiązania, poniesie odpowiedzialność do wysokości tego zobowiązania; z art. 299 § 1 k.s.h. wynika bowiem na rzecz wierzyciela domniemanie szkody w wysokości zobowiązania niewyegzekwowanego od spółki. Domniemany jest też związek przyczynowy między szkodą wierzyciela a niezłożeniem przez członka zarządu we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz jego zawinięcie w tym względzie.

Skoro odpowiedzialność przewidziana w art. 299 § 1 k.s.h. ma charakter odszkodowawczy, to do zagadnienia przedawnienia roszczenia przeciwko członkowi zarządu będą miały zastosowanie przepisy o przedawnieniu roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym (art. 442¹ § 1 i 2 k.c.)⁴.

Roszczenie o naprawienie szkody, o którym mowa w art. 299 § 1 k.s.h., powstaje najwcześniej z chwilą, w której egzekucja przeciwko spółce z ograniczoną odpowiedzialnością okazała się bezskuteczna.

W związku z powyższym w przypadku roszczeń wynikających z art. 299 § 1 k.s.h. bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym wierzyciel dowiedział się o bezskuteczności egzekucji prowadzonej przeciwko spółce⁵. Przepis art. 442¹ § 1 k.c. stanowi bowiem, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie

i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

(...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Z. o naprawienie szkody przez M. J., jako członka zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L., powstało z chwilą prawomocnego umorzenia postępowania egzekucyjnego w sprawie egzekucyjnej Km (...)z powodu bezskuteczności egzekucji, a więc najwcześniej w styczniu 2013 roku. Należy przyjąć, że w tym samym czasie wierzyciel dowiedział się o szkodzie i osobach zobowiązanych do jej naprawienia.

Pozew przeciwko M. J. w rozpoznawanej sprawie (o naprawienie szkody na podstawie art. 299 § 1 k.s.h.) wniesiony został w dniu 16 lipca 2014 roku, a więc przed upływem terminu przedawnienia. Wniesienie tego pozwu do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie spowodowało przerwanie biegu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody (art. 123 § 1 k.c.).

W związku z powyższym oczywiście błędne jest stanowisko Sądu pierwszej instancji, że roszczenie powoda, którego powód dochodzi w rozpoznawanej sprawie, uległo przedawnieniu. Bez jakiegokolwiek znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy jest okoliczność, czy roszczenia, które zostały zasądzone przez Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie w sprawie VI Nc-e (...) były w chwili orzekania w tej sprawie przedawnione, czy też nie. Pozwany w tej sprawie, czyli (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L., nie wniósł sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w tej sprawie, nie mówiąc już o tym, że nie podnosił zarzutu przedawnienia dochodzonych w tej sprawie roszczeń, co spowodowało, że nakaz zapłaty uprawomocnił się. Podnoszenie w chwili obecnej zarzutu przedawnienia tych roszczeń, czyli roszczeń w stosunku do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L., jest pozbawione jakichkolwiek skutków prawnych.

÷

Błędne są ustalenia Sądu pierwszej instancji co do tego, że w stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy zachodziły okoliczności faktyczne uzasadniające zwolnienie członków zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. od odpowiedzialności odszkodowawczej przewidzianej w art. 299 § 1 k.p.c.

Przepis art. 299 § 2 k.s.h., w brzmieniu mającym zastosowanie w rozpoznawanej sprawie, stanowi, że członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

Okoliczności faktyczne, które w świetle art. 299 § 2 k.s.h. pozwalają na uwolnienie się od odpowiedzialności, powinien udowodnić członek zarządu, który na takie okoliczności się powołuje, zgodnie z ogólną zasadą ciężaru dowodu w znaczeniu materialnym (art. 6 k.c.).

W rozpoznawanej sprawie bezsporne jest, że członkowie zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. nie składali wniosku o ogłoszenie upadłości lub o wszczęcie postępowania układowego.

M. J. nie przedstawił żadnych wiarygodnych dowodów, które dawałyby podstawę do ustalenia, że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, a nawet, że zachodziły podstawy faktyczne do wystąpienia z wnioskiem o ogłoszenie upadłości lub wszczęcie postępowania układowego.

Pozwany nie przedstawił również żadnych dowodów, które pozwalałyby na ustalenie, że powód – wierzyciel (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. nie poniósł szkody z tej przyczyny, że nawet gdyby we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe powód nie uzyskałby zaspokojenia.

Pozwany nie udowodnił również, że gdyby postępowanie egzekucyjne przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. wszczęto niezwłocznie po powstaniu tytułu wykonawczego, to wierzyciel uzyskałby zaspokojenie.

W omawianym wyżej zakresie, to jest gdy chodzi o udowodnienie okoliczności faktycznych, które mogłyby uzasadniać zwolnienie M. J., jako członka zarządu, od odpowiedzialności za zobowiązania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L., pozwany ograniczył się jedynie do przytoczenia własnych, bardzo ogólnych twierdzeń, wskazując na „problemy finansowe firmy” w 2008 roku i starania o poprawę „kondycji finansowej” Spółki (k. 104v).

Pozwany nie przytoczył żadnych konkretów, a co więcej, sam przyznał, że niektóre zobowiązania pieniężne Spółka jednak wykonywała, a inne nie. Zeznania pozwanego co do sytuacji finansowej Spółki oraz co do majątku tej Spółki są całkowicie niewiarygodne. Wbrew stanowisku Sądu pierwszej instancji nie znajdują one potwierdzenia w dowodach z dokumentów, w szczególności przedstawionych przez pozwanego. Pozwany przedstawił jedynie dokumenty, z których wynika, że w sierpniu 2011 roku zgłosił do Krajowego Rejestru Sądowego wnioski w imieniu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. o wpisanie informacji o zawieszeniu działalności gospodarczej przez Spółkę.

Wniosek o wpisanie do Krajowego Rejestru Sądowego informacji o zawieszeniu działalności gospodarczej przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L., na który powołuje się M. J., sam przez się nie jest okolicznością faktyczną, która w świetle art. 299 § 2 k.s.h. może spowodować uwolnienie członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za zobowiązania tej Spółki.

Treść przedstawionych dokumentów nie daje przy tym w ogóle odpowiedzi na pytanie, jakie były przyczyny zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej.

W związku z powyższym należy uznać, że pozwany nie udowodnił istnienia okoliczności, które zwalniałyby go od odpowiedzialności na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. za zobowiązania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L..

*

Mając na uwadze powyższe rozważania, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok:

a) w punkcie I w ten sposób, że zasądził od M. J. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 6850,90 zł z odsetkami ustawowymi od kwoty 5415,71 zł od dnia 16 lipca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

b) w punkcie II w ten sposób, że zasądził od M. J. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 1246,78 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Szkoda, jaką poniósł powód, wyraża się w tym, że powód nie uzyskał zaspokojenia swoich wierzytelności w stosunku do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L., stwierdzonych prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 7 lutego 2011 roku, wydanym w sprawie VI Nc-e (...), w tym odsetek i kosztów procesu, a także kosztów egzekucyjnych poniesionych w sprawie Km 807/12.

Zmiana zaskarżonego wyroku w punkcie II jest konsekwencją zmiany tego wyroku w punkcie I. W związku z tym, że powództwo zostało uwzględnione w całości, pozwany jest stroną przegrywającą sprawę w całości w odniesieniu do pierwszej instancji. Pozwany powinien zatem zwrócić powodowi koszty procesu poniesione przez powoda w pierwszej instancji. Podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu za pierwszą instancję stanowią przepisy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.

Koszty poniesione przez powoda w pierwszej instancji obejmują:

- a) opłatę od pozwu – 30 zł (k. 1),
- b) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powoda – 1200 zł, ustalone na podstawie § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 roku, poz. 490 – tekst jednolity ze zmianami)
- c) opłatę skarbową od pełnomocnictwa procesowego – 17 zł,
- d) wydatki wskazane w spisie kosztów – 1,08 zł, 5 zł i 11,70 zł (k. 54).

*

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od M. J. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 943 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

W związku z tym, że apelacja powoda została uwzględniona w całości, pozwany jest stroną przegrywającą sprawę w całości w postępowaniu odwoławczym. Powinien zatem zwrócić powodowi koszty poniesione przez powoda w postępowaniu odwoławczym. Koszty te obejmują:

- a) opłatę od apelacji – 343 zł (k. 148, 156, 159),
- b) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – 600 zł, ustalone na podstawie § 6 pkt 4 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804).

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Dariusz Iskra Ewa Łuchtaj Joanna Misztal-Konecka

1 Wydaje się, że w tym miejscu znajduje się co najmniej oczywista omyłka. Chodzi raczej o to, że zobowiązanie nie zostałyby pokryte z majątku spółki nawet wówczas, gdyby zgłoszono upadłość w przepisany terminie.

2 Przytoczono dosłowne brzmienie zarzutów i wniosków apelacyjnych, a zachowaniem zastosowanej pisowni i interpunkcji, a ściślej – z brakami w tym zakresie.

3 Por. na przykład uzasadnienie wyroku SN z dnia 4 marca 2016 roku, I CSK 68/15, Lex nr 2043734.

4 Por. na przykład: uzasadnienie wyroku SN z dnia 9 kwietnia 2015 roku, V CSK 441/14, OSN C 2016, z. 3, poz. 38; uchwałę SN z dnia 7 listopada 2008 roku, III CZP 72/08, OSN C 2009, z. 2, poz. 20; uzasadnienie wyroku SN z dnia 27 października 2004 roku, IV CK 148/04, Lex nr 146344.

5 Por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 18 lutego 2015 roku, I CSK 9/14, Lex nr 1661932.